

ΕΘΝΙΚΟ ΚΑΙ ΚΑΠΟΔΙΣΤΡΙΑΚΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΑΘΗΝΩΝ
ΤΜΗΜΑ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ
ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

1ο ΠΑΝΕΛΛΗΝΙΟ ΣΥΝΕΔΡΙΟ
ΜΕΤΑΠΤΥΧΙΑΚΩΝ ΦΟΙΤΗΤΩΝ ΚΑΙ ΥΠ. ΔΙΔΑΚΤΟΡΩΝ
ΑΡΧΑΙΑΣ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΚΛΑΣΙΚΗΣ ΑΡΧΑΙΟΛΟΓΙΑΣ

Πόλεμος και Ειρήνη στην Αρχαιότητα

Οι όψεις μιας διττής πραγματικότητας (1100 π.Χ. έως την ύστερη Αρχαιότητα)

Αθήνα, 6 και 7 Νοεμβρίου 2017

ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΚΑΙ ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΕΩΝ

ΑΘΗΝΑ 2017

Οργανωτική Επιτροπή

Β. Δημητρακοπούλου

Κ. Λουλακούδης

Δ. Μαργαρίτη

Γ. Μητρόπουλος

Επιστημονική Επιτροπή

Τα μέλη ΔΕΠ Αρχαίας Ιστορίας και Κλασικής Αρχαιολογίας
του τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας της Φιλοσοφικής σχολής του ΕΚΠΑ.

Με την υποστήριξη:

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

ΔΗΜΟΣ ΑΘΗΝΑΙΩΝ

ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ & ΝΕΟΛΑΙΑΣ

Εξώφυλλο και Αφίσα: Για την δημιουργία τους ευχαριστούμε τον συνάδελφο Ν. Συρρή για την βοήθειά του.

Οι περιλήψεις των ανακοινώσεων δημοσιεύονται όπως παραδόθηκαν από τους συγγραφείς. Τηρείται αλφαβητική σειρά κατά το ελληνικό αλφάβητο.

Δευτέρα, 6 Νοεμβρίου

Πρωινές Συνεδρίες

Αμφιθέατρο "Ιωάννης Δρακόπουλος", Κεντρικό κτίριο Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημίου 30

- 8:00-8:30 **Εγγραφές**
- 8:30-9:00 **Χαιρετισμοί**
- 9:00-9:15 Εναρκτήρια διάλεξη:
Ν. Χαροκόπος: 'Δύσκολοι Αποχαιρετισμοί': Παρατηρήσεις στην εικονογραφία των παραστάσεων αναχώρησης πολεμιστών στον αθηναϊκό ερυθρόμορφο.

1^η Συνεδρία: Ο πολεμιστής

Προεδρία: Π. Βαλαβάνης και Μ. Πετράκης

- 9:15-9:30 Χ. Γιαμάκης: Η ταυτότητα του πολεμιστή.
- 9:30-9:45 Δ. Βόβουρα: Η ταυτότητα του πολεμιστή: Επιθετικός και αμυντικός οπλισμός στις ταφές της αρχαϊκής και κλασικής περιόδου στην αρχαία Μακεδονία.
- 9:45-10:00 Α. Μπάτζιου: Η εικονογραφία της κουράς των πολεμιστών στο πλαίσιο της προετοιμασίας για τη μάχη.
- 10:00-10:15 Α. Παπιομίτογλου: 'Παρά τοῖς Κρησίν ἐξηλῶσθαι τήν τοξικήν, καί τό τόξον Κρητικόν ὀνομασθῆναι'. Οι Κρήτες μισθοφόροι στην υπηρεσία των στρατευμάτων της πτολεμαϊκής Αιγύπτου.
- 10:15-10:25 Συζήτηση

2^η Συνεδρία: Οπλισμός και Οχυρώσεις

Προεδρία: Σ. Ανεζίρη και Δ. Μαργαρίτη

- 10:25-10:40 Β. Μαργέτη: Η ανάπτυξη των στρατιωτικών δυνάμεων και η ενίσχυση των αμυντικών υποδομών της πόλεως των Αθηνών κατά τη Λυκούργεια εποχή (338-325/4).
- 10:40-10:55 Κ. Μάρκος: Οχυρώσεις και φρυκτωρίες στη Βοιωτία του 4^{ου} αιώνα π.Χ.
- 10:55-11:10 Μ. Πετράκης: Σιδερένια όπλα από το ιερό του Διός Παρνησίου. Μια πρώτη παρουσίαση.
- 11:10-11:20 Συζήτηση
- 11:20-11:40 Διάλειμμα

3^η Συνεδρία: Η λατρεία των θεών

Προεδρία: Α. Τζανετάκης και Κ. Λουλακούδης

- 11:40-11:55 Μ. Κυλινδρέας, Π. Μότσιου, Α. Παπαγεωργίου: Ακολουθώντας τα βήματα του Θεού του Πολέμου: Οι περιπτώσεις της Μακεδονίας και της Περγάμου από τον 4ο έως τον 2ο αι. π.Χ.
- 11:55-12:10 Α. Δαλαβέρας: Ιερά και λατρείες της Πέλλας στη διάρκεια του 4^{ου} αιώνα π.Χ.
- 12:10-12:25 Μ. Νιζαμίδου: Συσσωματώσεις και αυτοκρατορική λατρεία κατά την περίοδο της Ρωμαϊκής Ειρήνης (27 π.Χ. – 180 μ.Χ.).
- 12:25-12:35 Συζήτηση

4^η Συνεδρία: Τα αναθήματα ως εκφράσεις πολέμου και ειρήνης

Προεδρία: Χ. Κανελλόπουλος και Μ. Μυλωνάς

- 12:35-12:50 Α. Τζανετάκης: Η ανάθεση ασπίδων στα ιερά ως μέσο εξυπηρέτησης πολιτικών στόχων.
- 12:50-13:05 Δ. Ντάβαρη: Αναθέσεις ανδριάντων Ολυμπιονικών στην Ολυμπία.
- 13:05-13:20 Π. Φωτιάδη: ‘...τί δὲ ὑμῖν διενήνοχεν, εἰ ἐγὼ τοῖς ἐμοῖς ἐμπαίζω λιθαρίοις;’. Τα αναθήματα των ερμαϊκών στηλών του Ηρώδη Αττικού από τον Μαραθώνα (β' μισό 2ου αι. μ.Χ.). Παρουσίαση και ερμηνευτικές προσεγγίσεις.
- 13:20-13:30 Συζήτηση
- 13:30-15:30 Μεσημεριανό Διάλειμμα

Απογευματινές Συνεδρίες

Αμφιθέατρο "Αντώνης Τρίτσης", Πνευματικό Κέντρο Δήμου Αθηναίων, Ακαδημίας 50

5^η Συνεδρία: Πολεμικές επιχειρήσεις

Προεδρία: Σ. Ψωμά και Γ. Μητρόπουλος

- 15:30-15:45 Α.Ν. Βασιλείου-Δαμβέργης: Η Εύβοια κατά τον Πελοποννησιακό πόλεμο: Από την αποστασία του 446 π.Χ. μέχρι την παράδοση της Αθήνας το 404 π.Χ..
- 15:45-16:00 Α. Ρουμेलιώτης: Σχέσεις Μαντινείας και Παρρασίας κατά τη διάρκεια του Πελοποννησιακού πολέμου.

16:00-16:15 Γ. Δουλφής: Οι πολεμικές περιπέτειες του ελληνιστικού ιερού τού Απόλλωνα στην Αλάσαρνα της Κω και ένα ενεπίγραφο βλήμα.

16:15-16:25 Συζήτηση

6^η Συνεδρία: Οι πόλεις στο μεταίγμιο πολέμου και ειρήνης

Προεδρία: Σ. Ψωμά και Β. Ψηλακάκου

16:25-16:40 Α. Αμυγδαλά: Κοινοί νομισματικοί τύποι μητροπόλεων και αποικιών σε πόλεμο και σε ειρήνη: Κόρινθος-Συρακούσες, Τέως-Άβδηρα.

16:40-16:55 Π. Σταματόπουλος: Η Κόρινθος στο πλαίσιο της Πελοποννησιακής συμμαχίας. Από το 461 έως το 432.

16:55-17:10 Π. Κοτρωνάκης: Μήλος: Ειρήνη και πόλεμος, οι δυο όψεις του νομίσματος (ο “θησαυρός” του 1907).

17:10-17:25 Ι. Μούρθος: Ο πόλεμος και η ειρήνη ως παράγοντες διαμόρφωσης κοινωνικής μνήμης στην αρχαία ελληνική πόλη. Η περίπτωση της αγοράς της Θάσου.

17:25-17:35 Συζήτηση

7^η Συνεδρία: Εικόνες πολέμου και ειρήνης στην τέχνη

Προεδρία: Ε. Κεφαλίδου και Β. Δημητρακοπούλου

17:35-17:50 Μ. Μεντάκη: Η Κασσάνδρα ικέτιδα στο ξόανο: η αιγιματική γυμνότητα ενός θύματος πολέμου στην αττική μελανόμορφη και ερυθρόμορφη αγγειογραφία και μία νέα προσπάθεια ερμηνείας της.

17:50-18:05 Α. Καπουράνης: Αρχαϊστική Αθηνά του Ηρακλείου.

18:05-18:20 Μ. Μυλωνάς: “Ελένη Νέμεσιν μητέρα εἶναι λέγουσιν Ἕλληνας”. Ερμηνευτικές προσεγγίσεις στο βάθρο της Ραμνουσίας Νεμέσεως.

18:20-18:30 Συζήτηση

ΤΕΛΟΣ ΠΡΩΤΗΣ ΜΕΡΑΣ

Τρίτη 7 Νοεμβρίου

Πρωινές Συνεδρίες

Αμφιθέατρο "Ιωάννης Δρακόπουλος", Κεντρικό κτίριο Πανεπιστημίου Αθηνών, Πανεπιστημίου 30

8^η Συνεδρία: Θεωρητικές προσεγγίσεις και προσλήψεις

Προεδρία: Δ. Πλάντζος και Ν. Δημάκης

- 8:45-9:00 S. Shobairi: Beyond the Persian Wars: Does existed social relationships beyond the Persian Wars.
- 9:00-9:15 Γ. Χαιρετάκης: Μνημεία και μνήμη: ο 'τύμβος των Σαλαμινομάχων'.
- 9:15-9:30 Α. Ρούσου: Εορτασμός του πολέμου στην Αρχαιότητα: Ανασκάπτοντας την μνήμη μέσα από την αναζήτηση ιδεολογικής ταυτότητας.
- 9:30-9:45 Ι. Αρταβάνη: Η ρωμαϊκή virtus και η πρόσληψή της από τη φασιστική Ιταλία.
- 9:45-10:00 Συζήτηση

9^η Συνεδρία: Πολιτική και διπλωματία

Προεδρία: Σ. Ανεζίρη και Κ. Φάκκας

- 10:00-10:15 Μ. Κόχυλας: Η σαμιακή περαία ως πεδίο αντιπαράθεσης με γειτονικές πόλεις την περίοδο μεταξύ 5^{ου}-2^{ου} αι. π.Χ.
- 10:15-10:30 Β. Ζαπατίνα: Η ιερά και άσυλος Τέως.
- 10:30-10:45 Γ. Μητρόπουλος: 'Νεικήσας πάντων πολέμων..': Τίμηση και λατρεία της αυτοκρατορικής Νίκης στη ρωμαϊκή Ελλάδα μέσα από τις επιγραφικές μαρτυρίες (31 π.Χ. – 235 μ.Χ.).
- 10:45-11:00 Δ. Μαργαρίτη: Φαυστίνα ΙΙ, μια διαφορετική μητέρα: η πρώτη mater castrorum.
- 11.00-11.15 Συζήτηση
- 11.15-11.40 Διάλειμμα

10^η Συνεδρία: Πτυχές του καθημερινού βίου

Προεδρία: Σ. Κατάκης και Π. Μότσιου

- 11:40-11:55 Β. Δημητρακοπούλου: Πήλινα ειδώλια από την περιοχή της πύλης του νοτίου περιβόλου της πόλης των Αβδήρων.
- 11:55-12:10 Κ. Λουλακούδης: Οινοπαραγωγή στην αρχαιότητα. Τα τεχνολογικά χαρακτηριστικά και η εξέλιξη του ληνού από την κλασική έως την ύστερη αρχαιότητα.
- 12:10-12:25 Ν. Συρρής: Το συμπόσιο τελείωσε νωρίς...: Απεικονίσεις σκηνών μάχης σε εσωτερικούς χώρους στην αρχαία ελληνική τέχνη.
- 12:25-12:40 Σ. Ανδριόπουλος: Εμπορικές δικτυώσεις στο κοσμοπολίτικο περιβάλλον της ελληνιστικής Δήλου. Η περίπτωση του κοινού τῶν Τυρίων Ἡρακλειστῶν ἐμπόρων καὶ ναυκλήρων.
- 12:40-12:55 Συζήτηση
- 12.55-13.30 Συμπεράσματα – Λήξη συνεδρίου

Συμμετέχοντες

Αμυγδαλά, Άννα (φοιτήτρια Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)	aamydg@yahoo.gr
Ανδριόπουλος, Στέλιος (φοιτητής Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών αρχαίας ιστορίας, ΕΚΠΑ)	standriopoulosgr@gmail.com
Αρταβάνη, Ιουλία (φοιτήτρια Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών κλασικής αρχαιολογίας, Παν/μιο Κρήτης)	iouliaart@hotmail.com
Βασιλείου-Δαμβέργης, Αλέξανδρος-Νεκτάριος (αρχαιολόγος, φοιτητής Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών κλασικής αρχαιολογίας, Παν/μιο Κρήτης)	damvergis@yahoo.gr alexandrosdamvergis@yahoo.gr
Βόβουρα, Δέσποινα (αρχαιολόγος, φοιτήτρια Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών, International Hellenic University)	dvovoura@yahoo.com
Γιαμάκης, Χρήστος (φοιτητής Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών αρχαίας ιστορίας, ΑΠΘ)	christosgiamakis@gmail.com
Δαλαβέρας, Ανδρέας (υποψήφιος διδάκτωρ κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)	adalaveras@yahoo.gr
Δημητρακοπούλου, Βασιλεία (φοιτήτρια Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)	vassia7@gmail.com
Δουλφής, Γιώργος (εκπαιδευτικός- υποψήφιος διδάκτωρ κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)	gdoulfis@yahoo.gr
Ζαπατίνα, Βασιλική (φοιτήτρια Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)	vasiliki.zapatina@yahoo.com
Καπουράνης, Αινείας (φοιτητής Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)	aineiaskapuranis@gmail.com
Κοτρωνάκης, Παύλος Αρχαιολόγος, υποψήφιος διδάκτωρ κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ	pavloskotronakis@yahoo.com

Κόχυλας, Μάνος (φοιτητής Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών αρχαίας ιστορίας, ΕΚΠΑ)	mkohylas@gmail.com
Κυλινδρέας, Μιλτιάδης (φοιτητής Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)	mkilindreas@gmail.com
Λουλακούδης, Κυριάκος (υποψήφιος διδάκτωρ κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)	kiriakos-loulakoudis@hotmail.com
Μαργαρίτη, Δήμητρα (φοιτήτρια Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών αρχαίας ιστορίας, ΕΚΠΑ)	dmargar90@gmail.com
Μαργέτη, Βάσω (φοιτήτρια Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών αρχαίας ιστορίας, ΕΚΠΑ)	vasso_margeti@hotmail.com
Μάρκος, Κωνσταντίνος (φοιτητής Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών κλασικής αρχαιολογίας, Παν/μιο Κρήτης)	kmarkos88@yahoo.gr
Μεντάκη, Μαργαρίτα (φοιτήτρια Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)	margarita_ment@hotmail.com
Μητρόπουλος, Γιώργος (υποψήφιος διδάκτωρ αρχαίας ιστορίας, ΕΚΠΑ)	g.mitro@hotmail.com
Μότσιου, Παρασκευή (υποψήφια διδάκτωρ κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)	motsioupar@hotmail.com
Μούρθος, Ιωάννης (υποψήφιος διδάκτωρ αρχαίας ιστορίας, ΕΚΠΑ)	jmourthos@gmail.com
Μπάτζιου, Ανδρομάχη (φοιτήτρια Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)	mpat_an@otenet.gr
Μυλωνάς, Μάριος (υποψήφιος διδάκτωρ κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)	marmil@hotmail.gr
Νιζαμίδου, Μαρία (φοιτήτρια Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών αρχαίας ιστορίας, ΑΠΘ)	nizamidou@hist.auth.gr
Ντάβαρη, Διονυσία (φοιτήτρια Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)	sissi.ntavari@gmail.com
Παπαγεωργίου, Αγγελική	aggelikipapag7@gmail.com

(υποψήφια διδάκτωρ κλασικής αρχαιολογίας,
ΕΚΠΑ)

Παπιομίτογλου, Απόστολος
(υποψήφιος διδάκτωρ αρχαίας ιστορίας, Παν/μιο
Κρήτης)

papiomitoglou86@yahoo.gr

Πετράκης, Μανόλης
(υποψήφιος διδάκτωρ κλασικής αρχαιολογίας,
ΕΚΠΑ)

petrakisman@arch.uoa.gr

Ρουμελιώτης, Ανδρέας
(φοιτητής Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών
αρχαίας ιστορίας, ΕΚΠΑ)

andreasroume@yahoo.gr

Ρούσου, Αναστασία
(υποψήφια διδάκτωρ κλασικής αρχαιολογίας,
Δημοκρίτειο Πανεπιστήμιο Θράκης)

tasoularousou@hotmail.com

Shobairi, Seyedabazar
(υποψήφιος διδάκτωρ κλασικής αρχαιολογίας,
ΕΚΠΑ)

abazar.parse@gmail.com

Σταματόπουλος, Παναγιώτης
(φιλόλογος (Μ.Δ.Ε. Κλασικής Φιλολογίας
Ε.Κ.Π.Α.), φοιτητής Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών
σπουδών αρχαίας ιστορίας, ΕΚΠΑ)

pan_stam@hotmail.com

Συρρής, Νίκος
(φοιτητής Α΄ κύκλου μεταπτυχιακών σπουδών
κλασικής αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)

nsirris@hotmail.com

Τζανετάκης, Αλέξανδρος
(υποψήφιος διδάκτωρ κλασικής αρχαιολογίας,
ΕΚΠΑ)

tzanet2@gmail.com

Φωτιάδη, Πέλλυ
(υποψήφια διδάκτωρ κλασικής αρχαιολογίας,
ΕΚΠΑ)

pelly_fotiadi@yahoo.com

Χαιρετάκης, Γιάννης
(αρχαιολόγος, υποψήφιος διδάκτωρ κλασικής
αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)

yannischairetakis@gmail.com

Χαροκόπος, Νικόλαος
(διδάκτωρ κλασικής Αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ)

nickthegreekgr@yahoo.gr

Προεδρίες

Ανεζίρη, Σοφία	<i>Επίκ. Καθηγήτρια Αρχαίας Ιστορίας</i>
Βαλαβάνης, Πάνος	<i>Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας</i>
Δημάκης Νικόλαος	<i>Δρ. Αρχαιολόγος, Μεταδιδ. Ερευνητής Κλασικής Αρχαιολογίας, ΕΚΠΑ</i>
Κανελλόπουλος, Χρύσανθος	<i>Επίκ. Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας</i>
Κατάκης, Στυλιανός	<i>Επίκ. Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας</i>
Κεφαλίδου, Ευριδίκη	<i>Επίκ. Καθηγήτρια Κλασικής Αρχαιολογίας</i>
Πλάντζος, Δημήτρης	<i>Αναπλ. Καθηγητής Κλασικής Αρχαιολογίας</i>
Φάκκας, Κωνσταντίνος	<i>Υπ. Διδάκτ. Αρχαίας Ιστορίας</i>
Ψηλακάκου, Βάσια	<i>Υπ. Διδάκτ. Αρχαίας Ιστορίας</i>
Ψωμά, Σελήνη	<i>Αναπλ. Καθηγήτρια Αρχαίας Ιστορίας</i>